

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 34/2009 vp

Hallituksen esitys laiksi tuloverolain 48 §:n muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 18 päivänä syyskuuta 2009 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi tuloverolain 48 §:n muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta (HE 118/2009 vp).

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaostossa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Jari Salokoski, valtiovarainministeriö
- neuvotteleva virkamies Kari Valonen, maa- ja metsätalousministeriö
- ylitarkastaja Riitta Kekäläinen, Verohallitus
- johtaja Timo Sipilä, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- veroasiantuntija Satu Grekin, Suomen Yrittäjät ry.

Kirjallisen lausunnon ovat antaneet Keskukskaupakkamari, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC ja Veronmaksajain Keskusliitto. Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry ilmoitti, ettei sillä ole huomauttamista asiaan.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tuloverolakia. Lakiin lisättäisiin väliaikaisesti säännös, jonka perusteella pellon luovuttamisesta syntyvät luovutusvoitot olisivat verovapaita. Verovapaus koskisi luonnollisen henkilön ja kuolinpesän vuosina 2009 ja 2010 tekemiä pellon luovutuksia ammattimaista maataloutta harjoittaville maatalousyrittäjille.

Lisäksi tuloverolain sukulaisille tapahtuvan luovutuksen verovapautta koskevaa säännöstä tarkennettaisiin.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun Euroopan yhteisöjen komissio on hyväksynyt ehdotetun toimenpiteen valtioneuvoston asetuksella. Tuloverolain väliaikainen muutos olisi voimassa vuoden 2010 loppuun ja sitä sovellettaisiin verovuosilta 2009 ja 2010 toimitettavissa verotuksissa.

Esitys liittyy vuoden 2010 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta puoltaa ehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Lähisukulaisten välisiä maatilaa kiinteän omaisuuden luovutuksia tuetaan tuloverotuksessa tuloverolain 48 §:n mukaisella luovutusvoiton verovapautta koskevalla säännöksellä. Verovapauden edellytyksenä on, että saajana on luovuttajana olevan henkilön rintaperillinen tai hänen sisaruksensa yksin tai puolisonsa kanssa ja että omaisuus on ollut 10 vuotta luovuttajan tai hänen ja toisen henkilön omistuksessa, jolta luovuttaja on saanut sen vastikkeettomasti. Verovapaus koskee myös henkilöyhtiön osuuden luovutusta samoin kuin vähintään 10 prosentin omistusosuuteen yhteisössä oikeuttavien yhteisön osakkeiden tai osuuksien luovutusta.

Hallituksen nyt esittämä väliaikainen verovapaus koskisi pellon luovutusta, ja se soveltuisi luovuttajana ja saajana olevan luonnollisen henkilön väliseen luovutukseen heidän keskinäisestä sukulaisuudestaan riippumatta. Verovapaus koskisi maaseutuhallinnon tietojärjestelmää annettun lain mukaiseen peltolohkorekisteriin merkityn pellon luovutusta henkilölle, joka aktiivisesti itse omissa nimissään tai yhtiön nimissä harjoittaa maataloutta ja on saanut tai seuraavana vuonna saa Euroopan unionin suoria maataloustukia, luonnonhaittakorvausta, maatalouden ympäristötukea tai kansallista tukea. Kytkenällä maatalouden tukiin varmistettaisiin se, että verovapaus kohdistuu myynteihin, joissa ostaja on aktiivinen maatalouden harjoittaja.

Esityksen mukaan on tarkoituksenmukaista muuttaa maatalouden tilarakennetta kasvattamalla tilakokoa ja parantamalla tilusrakennetta.

Peltomaan siirtyminen maatalousyrittäjien omistukseen edistäisi pysyvästi suurempien ja kannattavampien tilakokonaisuuksien muodostumista.

Valiokunta yhtyy esityksen taustalla oleviin näkemyksiin Suomen maatalouden tilarakenteen kehittämistarpeista. Ehdotetulla toimenpiteellä voidaan valiokunnan arvion mukaan kannustaa passiivisia omistajia luovuttamaan peltomaitaan aktiiviviljelijöille ja siten edistää tilarakenteen kehittymistä tavoiteltuun suuntaan. Hallituksen esitykseen sisältyvät vaikutusarviot perustuvat oletukseen, että kauppojen määrä huojennuksen johdosta kaksinkertaistuisi. Valiokunta toteaa, että lakiehdotuksen peltokauppoja edistävää vaikutusta osaksi vähentää se, että epävarmuus lain lopullisesta sisällöstä on myös lykännyt maanomistajien myyntipäätöksiä. Tällaista vaikutusta on nyt käsillä olevan kaltaisten lainsäädäntömuutosten yhteydessä vaikea välttää. On kuitenkin toivottavaa, että lain voimaansaattamisen edellytyksenä oleva komission päätös asiaa koskevaan valtioneuvoston ilmoitukseen saataisiin mahdollisimman pikaisesti.

Valiokunta toteaa lopuksi pitävänsä perustelluna ja välttämättömänä, että verovapauden vastapainona lakiehdotukseen sisältyvien erityisten sanktiosäännöksiin pyritään varmistamaan se, että luovutettu pelto säilyy viljelykäytössä.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 13 päivänä marraskuuta 2009

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Hannes Manninen /kesk	Markku Rossi /kesk
vpj.	Kari Rajamäki /sd	Matti Saarinen /sd
jäs.	Bjarne Kallis /kd	Petri Salo /kok
	Kyösti Karjula /kesk	Minna Sirnö /vas (osittain)
	Esko Kiviranta /kesk	Pia Viitanen /sd
	Mikko Kuoppa /vas	vjäs. Esko Ahonen /kesk (osittain)
	Reijo Laitinen /sd	Hanna-Leena Hemming /kok (osittain)
	Mika Lintilä /kesk (osittain)	Matti Kauppila /vas (osittain)
	Olli Nepponen /kok	Reijo Paajanen /kok (osittain)
	Tuija Nurmi /kok	Heli Paasio /sd
	Kirsi Ojansuu /vihr	Tuula Väätäinen /sd.
	Heikki A. Ollila /kok	

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyssä on toiminut

valiokuntaneuvos Jukka Vanhanen.

VASTALAUSE 1

Perustelut

Esityksessä pellon luovuttamisesta syntyvä luovutusvoitto olisi verovapaata. Verovapaus koskisi luonnollisen henkilön ja kuolinpesän vuosina 2009 ja 2010 tekemiä pellon luovutuksia ammattimaista maataloutta harjoittaville maatalousyrittäjille. Verovapautta perustellaan tilakoon kasvattamisella maataloudessa.

Sinällään tilakoon kasvattamiseen tähtäävät toimet ovat pitkällä aikavälillä perusteltuja. Sosialidemokraatit tukevat pitkän aikavälin pysyviä ja hyvin perusteltuja maatalouden tilakokoa kasvattavia toimia. Tämä kahden vuoden väliaikainen luovutusvoiton verovapaus ei mielestämme ole kuitenkaan kaikkien kannalta hyvä ratkaisu, eikä se edistä kestäväällä tavalla talou-

dellisesti kannattavien tilakokojen syntymistä. Pellon myynnin verovapaudella hallitus jatkaa myös sitä veropolitiikkaa, jota se on harjoittanut koko vaalikauden ja joka rapauttaa koko veropohjaa vakavalla tavalla. Esitys jatkaa myös huolestuttavalla tavalla sitä linjaa, jolla jaetaan veroetuja, vaikka valtiontalouden tilanne edellyttäisi aivan päinvastaisia toimia. Pellon kahden vuoden myyntivoiton verovapaus vähentää valtion verotuloja 5 miljoonaa euroa.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hylätään.

Helsingissä 13 päivänä marraskuuta 2009

Heli Paasio /sd
Pia Viitanen /sd
Kari Rajamäki /sd

Matti Saarinen /sd
Reijo Laitinen /sd
Tuula Väättäinen /sd

VASTALAUSE 2

Perustelut

Valiokunnan enemmistö on yhtynyt hallituksen esitykseen, että pellon luovutusvoitto tulisi väliaikaisesti verottomaksi.

Väliaikaista verovapautta perustellaan sillä, että olisi tarkoituksenmukaista suurentaa tilakokoa ja saada vuokratut pellot siirtymään aktiivisesti maatilataloutta harjoittavien omistukseen. Hallituksen esityksestä ei kuitenkaan ilmene, mitä sitten tehdään, kun verovapauden päättymisestä on kulunut jonkin verran aikaa ja taas haluttaisiin edistää tilakoon kasvattamista ja vuokrapellon siirtymistä uudelle omistajalle. Pahimmillaan silloin pellon vuokralle antaneet jäävät odottamaan uutta verovapausjaksoa. Väliaikainen verovapaus murentaa myös veropohjaa, tässä tapauksessa menetys on noin 10 milj. euroa. Olisikin pitänyt selvittää muiden sellaisten keinojen käyttöä, joilla veropohjaa murentamatta voidaan pysyvästi edistää tilakoon kasvattamista.

Pääomatuloja verotetaan kevyesti ja pörssiin listautumattoman yrityksen osinko on tiettyjen edellytysten täytyessä verotonta 90 000 euroon saakka, kun taas työmarkkinatuki joutuu verotetuksi pienuudestaan huolimatta. Vanhasen I ja

II hallitus eivät ole puuttuneet näihin epäoikeudenmukaisuuksiin vaan ovat eri tavoin vähentäneet varallisuuden ja siitä syntyvien tulojen verotusta. Vanhasen I hallitus poisti varallisuusveron. Vanhasen II hallitus poisti väliaikaisesti puun myyntituoton veron, ja nyt esitetään siis pellon luovutukselle verovapautta. Samoin yritysperintöjen verotusta on kevennetty niin, että perintöveroa maksavat lähinnä palkansaaajat suhteellisen pienistäkin perinnoista. Lisäksi suurten tulojen verotusta on kevennetty ja verotuksen painopistettä siirretään arvonlisäveroon ja kiinteistöveroon. Näin johdonmukaisesti heikennetään verotuksen tuloja tasaavaa vaikutusta ja yhä vähemmän veroa kannetaan maksukyvyyn mukaan.

Pellon luovutusvoiton väliaikainen verottomuus ei ole rakennepoliittisesti perusteltu. Julkisen talouden rahoitusongelmien takia se on huono ratkaisu. Se ei myöskään ole oikeudenmukaista.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hylätään.

Helsingissä 13 päivänä marraskuuta 2009

Mikko Kuoppa /vas
Matti Kauppila /vas
Minna Sirnö /vas